

פצצות אגו

צילומים: ג'ורג' טרנר

על גבול המלצנות. כץ, ויסמן, לכנר וגרטמן

גרטמן: "ארנבונים הם הגיבורים האמיתיים, כי הם אנטי גיבורים. הם מתרבים, יפים, חלשים, מחדנים. הם מזדיינים כל הזמן"

כץ: "האלימות אצלי קשורה במחד מנפילה, מאיבוד כוח. באיזשהו אופן זה הרס עצמי. זה תמיד בא ממקורות קצת ילדותיים של לגדול ולימול"

ויסמן: "הראש נמצא במאבק עם הגוף, הוא מנסה לכוון אותו ולשלוט בו. ישנו מאבק עם הגוף. הראש אצלי רופס. הוא גדול מדי, כמעט קורס"

לכנר: "אני מצייר רק מסיבה אחת, כי אני צייר. להיות צייר זה הטבע, הטבע השני שלי. בדיוק כמו לאמץ חתול, זה כל הזמן איתך"

בא ממקורות קצת ילדותיים של לגדול וליפול. להגיע למקום כלשהו, לא למצוא כוח, לעמוד שם וליפול למטה. האובייקטים מצויים במקום של אחרי נפילה או לקראתה."

תחזית נירוטית

שוחרי תערוכות יודעים ששני ענפי המדיה הבולטים להצגה הם צילום ווידאו. והנה, לפתע, בתערוכה של אמנות עכשווית, יש רק ציור ואובייקטים פיסוליים. זה נראה כמעט כמו מהלך חתרני לחלוטין, שיהיה למקורות הקלאסיים של היצירה.

למה דווקא ציור? גרטמן: "אותי לא מעניין להתעסק במיצבים, להקדיש זמן, לבנות מה שמרגש אותי זה ציור. אני מציג את עצמי כריאליסט. לא ציור ריאליסט של המאה שעברה אלא פוסט ריאליסט - לוקח את הרברים ממה שסביבי, קצת משנה ומביים."

לכנר: "אני מצייר רק מסיבה אחת, כי אני צייר. להיות צייר זה הטבע, הטבע השני שלי. בדיוק כמו לאמץ חתול, זה כל הזמן איתך. אצלי זו בחירה אלטרנטיבית - אנטי מונומנטליות, אנטי מדיה, אנטי הפי קות. עובדה שמנסים להרוג את הציור כבר הרבה זמן אבל לא מצליחים. היום, מי שרוצה להיות אלטרנטיבי כביכול פונה לווידיאו, אבל היום יש כל כך הרבה וידאו שהציור עצמו הוא בשוליים. אני אתן לך דוגמה: לקחתי עבודות שלי להציג בגלריה גדולה בחו"ל. כשבאתי אמרו לי 'אתה מצייר, זה כבר לא טוב'. לכן הבחירה בציור היא בחירה מתחרתית בעולם הדיגיטלי. הבחירה להיות מרושל היא פיוטית."

ויסמן: "ציור זה הכי זמין. מאפשר ליצור הרבה. אפשר להשפירץ כל הזמן".
אבל צילום זה עוד יותר קל.
ויסמן: "ציור הוא הרבה יותר נירוטי, מתחבר לצבע, לפעולה. מצ' למה זה לחרוץ על כפתור. יש ביטוי גדול לתחושת הנירוטיות. אני מרגיש בין רברים, מצוי באינטנסיביות של היצירה".
כץ: "לציור יותר נוח עם העניין של האשליה. הוא מוסיף את העומק. התחושה של אשליה בציור עצומה".

למה לי פוליטיקה?

תערוכה של ארבעה אמנים גברים שמצהירה על עצמה ככזאת - "ארבעה גברים, ארבעה אמנים צעירים, ארבעה מבטים אקוויטנציאליים", טיים, עם נוכחות של יופי פייטני, אסתר, חושני, נירוטי, מסרס ואליס, כתבת הארצות ברף התערוכה - אינה רבר של מה בכך. לפני חודשים מספר הוצגה במוזיאון ניקו דראר תערוכה שעסקה בגבריות חרשה, אבל היא התהפכה כל כך לזימנית, שהריבור על הקשר מגדרי היה פשוט מנוחף. גרמה שדווקא בתערוכה הזו, כחוסר היומרות להציג אוושהי גבריות חרשה, עולה עיסוק בגבר, או אולי אנושי, במקום של פחדים וחרדות, אלימות כמנגנה, עיוות צורה ותוכן ושאלות הנוגעות בכשר ובגוף. כל אלה מקשרים בין העבודות של הארבעה ומובילים להרהור דק באותה גבריות שעולה מהן. "לא נראה לי שאני מתעסק בגבריות שלי", אומר גרטמן, "אבל אלו כש לא עבודות נשיות. אין מקום לנשים בעבודות שאני מצייר. קשה לי להסביר למה. זה לא שאין יופי נשי באמנות, אבל אצלי אין לי מקום. אולי זה באמת נראה כמו סוג של גבריות".

ויסמן: "המקום הגברי מגדיר את עצמי מחדש. אני לא חי בוואקום, אבל אני חושב שזה יותר קשור באלימות. אני עוסק בחשיפה של הרבי רים שמתחת, לא מתעסק במהלך של הרמות בעולם אלא בחוויה הפי נימית של הרמות עם עצמה, מניפה להפיק מקורות כוח ולכסות על חולשה. מנסה להסתיר את החולשה ודרך זה להבליט אותה".
וכך, שוב הגענו לדבר על נושא התערוכה - ארנבונים. החולשה שלהם, האנדררוגיות שלהם.

האם הגבר החדש הוא בעצם ארנבון?
ויסמן: "אנחנו התוצאה של מה שקורה, אלימות, סירוס, גבריות. זאת התוצאה".
לכנר: "אם ייכנס לכאן סגן אלוף הוא ישאל, מה זה הרברים האלו. מהם לא היו בצבא?".
גרטמן: "אותי בכלל לא מרגש להתעסק בפוליטיקה. אני מצייר אני שים במצבים שונים, אני מצייר את החברה שאני מסתובב בה. ביניהם יש אנשי שוליים שממש לא כדאי לכתוב עליהם בעיתון, אבל אני לא רוצה להתייחס לזה כאל פוליטיקה אלא כאל יחסים אנושיים. לא רוצה לעשות עניין מזה שאני מצייר מישור שמאיים על מישור אחר".

הוא פתטי, מנוחף, נלעג. בגלל זה הוא השתקפות של החברה, חברת השוליים. הארנבונים הם פה בכל מקום, כי בסופו של דבר לוושה מופיה, שלמדו בחוג לאמנות באוניברסיטת חיפה והיו פעילים ב"פירמירה", מה שמעורר מחשבות משמחות על כך שחיפה מתחילה להוציא מקי רבה אמנים טובים ונחשבים. לכנר אמנם התי רעם מאור על השאלה אם לאמנים מחיפה יש פחות סיכוי, אבל העובדות בינתיים מרבי רות בעד עצמן: בוגרי בצלאל והמדרשה מר צאים את עצמם מר יותר בגלריות הנחשבות ובמוזיאונים. אולי לא עוד.

למרות הציפיה לשיחה קולחת ונעימה, נעימה היא לא היתה במיוחד. גורם אחד לא הובא בחשבון: לאמנים יש אגו. וכאשר מדובר בארבעה אמנים, מרובי בהרבה אגו. יותר מדי אגו. על גבול הפלצ גות. מהר מאוד נמלאתי געגועים לקרון הרכבת ולריח הגבניות והרי גים. אח, איוו עבודה קשה.

אמנים צעירים שעלו על הדרך הבטוחה ללב הקונסנוס האמנותי - יורי כץ, נדב ויסמן, מריק לכנר ודניאל גרטמן, אחר מנהריה ושי לוושה מופיה, שלמדו בחוג לאמנות באוניברסיטת חיפה והיו פעילים ב"פירמירה", מה שמעורר מחשבות משמחות על כך שחיפה מתחילה להוציא מקי רבה אמנים טובים ונחשבים. לכנר אמנם התי רעם מאור על השאלה אם לאמנים מחיפה יש פחות סיכוי, אבל העובדות בינתיים מרבי רות בעד עצמן: בוגרי בצלאל והמדרשה מר צאים את עצמם מר יותר בגלריות הנחשבות ובמוזיאונים. אולי לא עוד.

למרות הציפיה לשיחה קולחת ונעימה, נעימה היא לא היתה במיוחד. גורם אחד לא הובא בחשבון: לאמנים יש אגו. וכאשר מדובר בארבעה אמנים, מרובי בהרבה אגו. יותר מדי אגו. על גבול הפלצ גות. מהר מאוד נמלאתי געגועים לקרון הרכבת ולריח הגבניות והרי גים. אח, איוו עבודה קשה.

באגס באני

"ארנבונים" הוא שמה המפתח של התערוכה שבה מציגים הארכי עה (צעירים, מוכשרים, מופוצי אגו כבר אמרנו?). בהתחלה הם סירי בו להתייחס לעניין השם ברצינות. "היינו שיכורים לגמרי כשבחרנו אותו", אמר גרטמן. "היית צריכה לשמוע את ההצעות האחרות שה עלינו", הוסיף לכנר, "אבל ברצינות - ארנבונים הם הגיבורים הא מיתיים, כי הם אנטי גיבורים. הם מתרבים, יפים, חלשים, מחדנים, כמו אנטי גיבורים. הם מזדיינים כל הזמן".
ויסמן: "יש משהו בין ארנב לגבר. ארנב מעלה שאלות על גבריות באיזשהו אופן. אצל ארבעתנו יש מקום משמעותי לחייתיות. אנחנו לא עוסקים בטכנולוגיה אלא במרחב מיתי. במוכח הזה, הארנבון בא מעולם החי אבל קשור בגבריות, כמו סמל הפלייבוי, או באגס באני, שהוא חולל, חוטף על הראש, אבל שורר".
לכנר: "זה לא גיבור כמו טרומפלדור או רבין. הארנב גיבור כי

ארבעה צעירים בוגרי החוג לאמנות באוניברסיטת חיפה זכו בתערוכה נחשבת משלהם בגלריה של קיבוץ כברי. מי שחשב למצוא כאן צניעות והכרת תודה לא מכיר כנראה את יורי כץ, נדב ויסמן, מריק לכנר ודניאל גרטמן. הם בטוחים שהכל מגיע להם ושהמכנה המשותף של יצירותיהם, אלימות וחרדות, מתאים לשם שבחרו לתערוכה: "ארנבונים". סוג של גבריות

הילה שקולניק

ההתחלה היתה מבטיחה. חיכיתי בתחנה לרכבת שתיקה אותי לנאריה, לתערוכה קבוצתית בגלריה של קיבוץ כברי. בתחנה היה גם אב. יהושע. ניסיתי להירדף באלגנטיות לקרון שלו, מתוך תקווה שכשאשב לידו ואציא את הספר של גריסמן תפתח שיחה. אח, איוו עבודה כייפית. ברגע האחרון פנה יהושע לקרון אחר ואני מצאתי את עצמי וישבת ליד אשה שעשתה קניות של דגים וגבניות. קשה לתאר את הריח בקרון אחרי שעה וחצי.
קוצר רוח חיכיתי להגיע לגלריה של כברי, שם המתינו ארבעה